

## บรรณานุกรม

### ภาษาไทย

#### ก. เอกสารชั้นปฐมภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. **พระไตรปิฎกภาษาไทย**. ฉบับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

\_\_\_\_\_. **อรรถกถาภาษาไทย**. ฉบับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. **พระไตรปิฎกพร้อมอรรถกถา แปล ชุด ๙๑ เล่ม**. พิมพ์ครั้งที่ ๒.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒.

#### ข. เอกสารชั้นทุติยภูมิ

##### (๑) หนังสือและเอกสาร

คณะกรรมการกลุ่มผลิตชุดวิชาวิทยาการการสอน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. **เอกสาร**

**การสอนชุดวิชา วิทยาการการสอน เล่มที่ ๑ หน่วยที่ ๑-๗**. พิมพ์ครั้งที่ ๕

กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๒๙.

คณะกรรมการฝ่ายหนังสืออนุสรณ์ ๑๐๐ ปี ชาตกาล พุทธทาสภิกขุ, **พุทธทาสยังอยู่ไปไม่มีตาย**.

**เล่ม ๑ : ชีวิตและการทำงาน**. กรุงเทพมหานคร : คณะกรรมการอำนวยการจัดงาน ๑๐๐ ปี พุทธทาสภิกขุ, ๒๕๔๙.

คณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. **พุทธวิธีการสอน**. กรุงเทพมหานคร :

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศ. **เทศน์พระมัลย์**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : หอรัตนชัยการพิมพ์, ๒๕๕๘.

ณัฐติยาภรณ์ หยกอุบล. **สอนให้คิดด้วยจิตวิทยาศาสตร์**. นนทบุรี : บุ๊คพอยท์, ๒๕๕๕.

ทิตินา แคมมณี. **๑๔ วิธีสอน สำหรับครูมืออาชีพ**. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔.

ธรรมปราโมทย์. **ตามรอยพุทธทาส ภาคชีวิต**. ธรรมสภา : กรุงเทพมหานคร, ๒๕๔๙.

ธัญญาภรณ์ ภูทอง. **ชีวประวัติบุคคลตัวอย่างพระธรรมโกศาจารย์ พุทธทาส อินทปัญโญ**.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๐.

พุทธทาสภิกขุ. **ก ข ก กา ของการศึกษาพระพุทธศาสนา**, สุราษฎร์ธานี : ธรรมทานมูลนิธิ,

๒๕๑๘.

- \_\_\_\_\_ . ไกลวัลยธรรม. พิมพ์ครั้งที่ ๒. สุราษฎร์ธานี : ธรรมทานมูลนิธิ, ๒๕๓๖.
- \_\_\_\_\_ . คู่มือการศึกษาพระพุทธศาสนา, พิมพ์ครั้งที่ ๒ , สุราษฎร์ธานี : ธรรมทานมูลนิธิ, ๒๕๔๔.
- \_\_\_\_\_ . คู่มือพุทธธรรม (ฉบับสมบูรณ์). กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา, ๒๕๔๙.
- \_\_\_\_\_ . คู่มือมนุษย์ ฉบับสมบูรณ์, พิมพ์ครั้งที่ ๙. กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา, ๒๕๔๔.
- \_\_\_\_\_ . คู่มืออุบาสกอุบาสิกา ภาค ๑-๒ ทำวัตร เข้า-เย็น และสวดมนต์พิเศษบางบท (แปลไทย). พิมพ์ครั้งที่ ๙๔. สุราษฎร์ธานี : ธรรมทานมูลนิธิ, ๒๕๖๖.
- \_\_\_\_\_ . ชุมชุมหัวข้อธรรมในคำกลอน ของท่านพุทธทาสภิกขุ และบทประพันธ์ของสิริवास. สุราษฎร์ธานี : ธรรมทานมูลนิธิ, ๒๕๒๙.
- \_\_\_\_\_ . ธรรมะกำมือเดียว. กรุงเทพมหานคร: ดวงตะวัน, ๒๕๕๓.
- \_\_\_\_\_ . ธรรมะคู่ชีวิต : กฎบัตรพุทธบริษัท. กรุงเทพมหานคร : มติชน, ๒๕๕๓.
- \_\_\_\_\_ . ธรรมะคำเดียว. กรุงเทพมหานคร : สุขภาพใจ, ๒๕๕๓.
- \_\_\_\_\_ . ธรรมะในฐานะวิทยาศาสตร์. สุราษฎร์ธานี : ธรรมทานมูลนิธิ, ๒๕๓๔.
- \_\_\_\_\_ . ธรรมโฆษณ์อรรถาณุกรม, กรุงเทพมหานคร : กลุ่มปฏิบัติงานเพื่อการเผยแผ่, ๒๕๓๓.
- \_\_\_\_\_ . ปฏิจจสมุปบาทจากพระโอษฐ์. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพมหานคร : สุขภาพใจ, ๒๕๔๙.
- \_\_\_\_\_ . ปณิธาน ๓ ประการ. กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา, ๒๕๔๓.
- \_\_\_\_\_ . ป่วย ๓ เดือน เกิดสมุดเล่มนี้ มกรา-กุมภาพันธ์-มีนา ๓๕. กรุงเทพมหานคร: ธรรมสภา, ๒๕๓๙.
- \_\_\_\_\_ . ปัญหาแห่งมนุษยภาพ. สุราษฎร์ธานี : ธรรมทานมูลนิธิ, ๒๕๔๙.
- \_\_\_\_\_ . พุทธทาสลิขิต (ฉบับลายมือ ของพุทธทาสภิกขุ). กรุงเทพมหานคร : สุขภาพใจ, ๒๕๔๑.
- \_\_\_\_\_ . พุทธทาสลิขิต ๒ (ฉบับลายมือ ของพุทธทาสภิกขุ). กรุงเทพมหานคร : สุขภาพใจ, ๒๕๔๑.
- \_\_\_\_\_ . พุทธทาสลิขิตคำกลอน. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ดี, ๒๕๔๗.
- \_\_\_\_\_ . พระพุทธเจ้าสอนอะไร หลักธรรมสำหรับนักศึกษาและปัญญาชน. กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา, ๒๕๕๔.
- \_\_\_\_\_ . ภาพพุทธประวัติจากหินสลัก ยุคก่อนมีพระพุทธรูป. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : กองทุนวัฒนธรรม, ๒๕๑๔.
- \_\_\_\_\_ . ภาษาคน-ภาษาธรรม, กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภาและสถาบันบันลือธรรม, ๒๕๔๙.

- \_\_\_\_\_ . ภาษาคน-ภาษาธรรม. กรุงเทพมหานคร : เอส.อาร์. พรินต์ติ้ง, ๒๕๓๗.
- \_\_\_\_\_ . ภาษาคน-ภาษาธรรม. นนทบุรี : กองทุนศูนย์สืบอายุพระพุทธศาสนา วัดชลประทานรังสฤษฎ์, ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์.
- \_\_\_\_\_ . เมื่อธรรมครองโลก. สุราษฎร์ธานี : ธรรมทานมูลนิธิ, ๒๕๒๓.
- \_\_\_\_\_ . หัวข้อธรรมในคำกลอน คัดเลือกโดย พุทธทาส อินทปัญโญ, กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา, ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์.
- \_\_\_\_\_ . หลักธรรมของพระพุทธองค์ จากสมุทคัคัณพระไตรปิฎกของพุทธทาสภิกขุ.  
กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิหอจดหมายเหตุพุทธทาสอินทปัญโญ, ๒๕๕๓.
- \_\_\_\_\_ . หลักธรรมของพระพุทธองค์ จากสมุทคัคัณพระไตรปิฎกของพุทธทาสภิกขุ (๒).  
กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิหอจดหมายเหตุพุทธทาสอินทปัญโญ, ๒๕๕๓.
- \_\_\_\_\_ . อตัมมยตาประยุกต์. พิมพ์ครั้งที่ ๒. สุราษฎร์ธานี : ธรรมทานมูลนิธิ, ๒๕๔๘.
- \_\_\_\_\_ . อนัตตาของพระพุทธเจ้า. กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา, ๒๕๔๒.
- \_\_\_\_\_ . อนุทินปฏิบัติธรรม ศึกษาชีวิตอย่างเป็นวิทยาศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เสีียง, ๒๕๓๗
- \_\_\_\_\_ . อริยศีลธรรม ๑ : ศีลธรรม. กรุงเทพมหานคร : สุขภาพใจ, ๒๕๔๕.
- \_\_\_\_\_ . อริยสัจจากพระโอษฐ์ ภาคต้น. พิมพ์ครั้งที่ ๒. สุราษฎร์ธานี : ธรรมทานมูลนิธิ, ๒๕๕๔.
- \_\_\_\_\_ . อริยสัจสำหรับคนสมัยใหม่. กรุงเทพมหานคร : สุขภาพใจ, ๒๕๕๔.
- \_\_\_\_\_ . อาณาปณสติบรรยาย-อภิปราย-สัมมนา-สาธิต. พิมพ์ครั้งที่ ๒. ธรรมทานมูลนิธิ : สุราษฎร์ธานี, ๒๕๕๑.
- \_\_\_\_\_ . อิทัปปัจจยตา. พิมพ์ครั้งที่ ๗ . สุราษฎร์ธานี : ธรรมทานมูลนิธิ, ๒๕๕๔.
- พระประชา ปสนนธมโม. อัตตชีวประวัติของท่านพุทธทาสภิกขุ เล่าไว้เมื่อวัยสนธยา. พิมพ์ครั้งที่ ๓.  
กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโกมลคีมทอง, ๒๕๔๖.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม. พิมพ์ครั้งที่ ๑๗.  
กรุงเทพมหานคร : จันทรเพ็ญ, ๒๕๕๑.
- พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตโต). เปรียบเทียบแนวคิดพุทธทาสกับชาตรี. พิมพ์ครั้งที่ ๖.  
กรุงเทพมหานคร : สุขภาพใจ, ๒๕๕๑.
- พระราชปัญญาเมธี (สมชัย กุสลจิตโต). พระพุทธเจ้าในสายตานักปราชญ์โลก. พิมพ์ครั้งที่ ๖.  
กรุงเทพมหานคร : นิติธรรมการพิมพ์, ๒๕๕๖.
- \_\_\_\_\_ . พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์. พิมพ์ครั้งที่ ๑๑/๒. กรุงเทพมหานคร :

จันทร์เพ็ญ, ๒๕๕๑.

\_\_\_\_\_ . พระไตรปิฎก : สิ่งที่ชาวพุทธต้องรู้. พิมพ์ครั้งที่ ๑๕. โรงพิมพ์สหธรรมิก : นครปฐม, ๒๕๕๓.

\_\_\_\_\_ . พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงขยาย. พิมพ์ครั้งที่ ๓๒. กรุงเทพมหานคร : ผลิตัมม์, ๒๕๕๕.

\_\_\_\_\_ . พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงขยาย. พิมพ์ครั้งที่ ๔๒ (ฉบับข้อมูลคอมพิวเตอร์ ครั้งที่ ๑๑), ๒๕๕๘.

\_\_\_\_\_ . พุทธวิธีในการสอน. พิมพ์ครั้งที่ ๑๘. นครปฐม : พิมพ์สวย, ๒๕๕๖.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๒. กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น, ๒๕๕๖.

วารี ธีระจิตร. การพัฒนาการสอนสังคมศึกษาระดับประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๐.

วีระ ไทยพานิช. ๕๗ วิธีการสอน. ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๒๙.

ศักดิ์ บวร (ผู้เรียบเรียง). มั่งสรวิตในทัศนะท่านพุทธทาสภิกขุ. กรุงเทพมหานคร : สมิต, ๒๕๔๘.

สาระสันต์ แสงศรี. พุทธทาส : มิติแห่งสวนโมกข์. กรุงเทพมหานคร : มติชน, ๒๕๓๖.

สรศักดิ์ แพรคำ. ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์. อุบลราชธานี : สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี, ๒๕๔๔.

สิริवास (พุทธทาสภิกขุ). รวมบทกลอนจาก ปฏิทินธรรม พุทธศักราช ๒๕๓๗-๒๕๔๙. (ถอดความเป็นภาษาอังกฤษ โดย สันติกโรภิกขุ). กรุงเทพมหานคร : สุขภาพใจ, ๒๕๔๘.

หจจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญญา. พระพุทธเจ้าตรัสรู้อะไร. กรุงเทพมหานคร : คิงออฟแอตเวอร์ไทซิงกราฟฟิค, ๒๕๕๕.

อรุณ เวชสุวรรณ. วิวาทะ (ความเห็นไม่ตรงกัน) ระหว่างท่านพุทธทาสกับ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพมหานคร : อรุณวิทยา, ๒๕๕๔.

อาภรณ์ ใจเที่ยง. หลักการสอน. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๐.

## (๒) วิทยานิพนธ์

ธีรภรณ์ บัณฑิตชน. “แนวคิดเรื่องมนุษย์ในพระพุทธศาสนาตามทรรศนะท่านพุทธทาสภิกขุ”.

วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๐.

ทศสุพล ทุมประเสน. “ความสามารถในการแก้ปัญหาและการนำความรู้วิทยาศาสตร์ไปใช้ในชีวิต

ประจำวันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนตามแนวอริยสัจสี่ของ  
พระพุทธเจ้า”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย  
เชียงใหม่, ๒๕๕๔.

ประจวบ สาราณมย์. “ศาสนวิทยาศาสตร์ : การบูรณาการศาสนาโลกกับวิทยาศาสตร์”.

**วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๕๐.

พรเทพ รุ่งคุณากร. “ผลของการฝึกอานาปานสติต่อความสงบ ความหมายและความมุ่งหวังในชีวิต  
และความจริงแท้ของผู้เริ่มฝึก ในโครงการอานาปานสติภาวนาประจำเดือน ณ ธรรมาศรม  
นานาชาติ”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์  
มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๒.

พระสถิต มหาลาภ (ศรีเมือง). “การสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน  
วิถีพุทธ: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านโนนม่วง ตำบลศิลา อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น”.

**วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ  
ราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.

พระชัยสฤษดิ์ นริสโร (ไตรรัตน์). “การจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนมัธยม  
วัดดาวคณง เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**.

บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.

พระไพโรจน์ อดุล (สมหมาย), “วิเคราะห์บทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของ

พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ)”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิต  
วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

จำสืบเอกหญิง สุกัลลักษณ์ วัชรวิภา. “การศึกษาเปรียบเทียบปฏิจจสมุปบาทในพระพุทธศาสนาเถรวาท  
กับทฤษฎีสัมพัทธภาพพิเศษของแอลเบิร์ต ไอน์สไตน์. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร  
มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗.

พระอนันต์ อีสุกาโร (เป้ง ไชยโม). “ศึกษาการตีความปฏิจจสมุปบาทตามทัศนะของพุทธทาสภิกขุ”.

**วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช  
วิทยาลัย, ๒๕๕๘.

สมบัติ ไชยจันทร์. “การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิถีพุทธ ตามแนวคำสอนของท่าน  
พุทธทาส”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏ  
สุราษฎร์ธานี, ๒๕๕๑.

อรรถนิติ ลิมปิยมิตร. “นิพพานในทัศนะของท่านพุทธทาสภิกขุ”. **วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต**. บัณฑิต

วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๗.

### (๓) เอกสารจดหมายเหตุ

เอกสารจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ, **ความมีนิสัยโน้มเอียงสู่ความสงบ**, BIA ๓.๑/๑๒ กล้อง ๔, หน้า ๒.

เอกสารจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ, **ธรรมะในฐานะ (ที่เป็น) วิทยาศาสตร์**, BIA ๓.๑/๑๐ กล้อง ๓, หน้า ๑.

เอกสารจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ, **ธรรมะในฐานะ (ที่เป็น) วิทยาศาสตร์**, BIA ๓.๑/๑๐ กล้อง ๓, หน้า ๒.

เอกสารจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ, **นิพพานที่นี้ เดียวนี้ เป็นสิ่งเดียวที่ต้องสนใจ**, BIA ๓.๑/๒ กล้อง ๑, หน้า ๕.

### (๔) บทความ/สาระสังเขปออนไลน์

วิกิพีเดีย. **ชาลส์ ดาร์วิน**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : [https://th.m.wikipedia.org/wiki/ชาลส์\\_ดาร์วิน](https://th.m.wikipedia.org/wiki/ชาลส์_ดาร์วิน)) [๒๖ มกราคม ๒๕๕๙].

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. **โครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.thailis.or.th/tdc>. [๒๐ มีนาคม ๒๕๕๙].

### ภาษาอังกฤษ

#### I. Articles

Arends, Richard I..**Learning to Teach**. 8th edition. Mc Graw-Hill : New York, 2009.

Joyce, Bruce, Weil, Marcha and Calhoun, Emily. **Models of Teaching**. 7th edition. Boston : Pearson Education, 2004.

Lerner, K.Lee., and Lerner, Brenda Wilmoth. **Gale Encyclopedia of Science**, Volume 5. 3ed Edition. Farmington Hills : The Gale Group, 2004.

Stoker, H. Stephen. **Chemistry A Science for Today**. New York : Collier Macmillan, 1989.

## II. Theses

Sara W. Lazar, et. al. “Functional brain mapping of the relaxation response and meditation”, **Neuro Report**. Vol.11. No.7. 2000 : 1581-1585.

Sara W. Lazar., et al., “Meditation experience is associated with increased cortical thickness”, **Neuro Report**. Vol 16. No. 17 2005 : 1893-1897.

Britta K. Holzel, et al., “Mindfulness practice leads to increase in regional brain gray matter density”. **Psychiatry Research: Neuroimaging**. Vol. 191. Issue 1. 2011 : 30-34.